

NÉZŐPONT ■ **Sarány István**

Vakáció

Lassan, cammogva, de megérkezett a nyári vakáció. Legalábbis a diákok jó része számára. Csak jó része számára, mert a nyolcadikosok ma kezdik a kilencedik osztályba való felvételük alapját képező vizsgákat, a tizenkettediket végzettek pedig az érettségin izzadnak – még akkor is, ha kint késik még a nyári meleg. A pedagógusok pedig vizsgáztatnak, felügyelnek, dolgozatokat javítanak, azaz végzik a dolgukat, s közben hallgatják a rosszmájú megjegyzéseket, miszerint: „milyen jó a tanügyieknek, mert nem kell csináljanak semmit!”, vagy „télen medve lennék, nyáron meg pedagógus”, esetleg „nekem is tetszene a két hónapos fizetett szabadság”. Nos, a semmittevés kimerül a vizsgák körüli bonyodalmak kibonyolításában, a fizetett szabadság élvezése pedig még várat magára a vizsgák lejártáig...

Aki teheti, s van rá pénze, igyekszik valamilyen vizes partra, meleg helyre, ahol egy hetet, legfennebb tíz napot gondtalanul, a napi bajokról megfeledkezve, a mindennapi stressztől mentesülve, kikapcsolódva töltheti az időt a család, netán a szűk baráti kör társaságában, hogy erőt merítsen egy újabb esztendő kihívásaival való megbirkózásra. Aki nem teheti, nem fizetett be idejében egy olcsó – lehetőleg all-inclusiv útra –, az valamilyen fapados megoldást keres, hogy kikapcsolódhasson, lehetőleg civilizált környezetben.

A nagyobbacska középiskolás diákok, az egyetemi hallgatók egy része idénymunka után néz, hogy finanszírozhassa őszre tervezett nyaralását, netán vásárolhasson magának valami rég áhított dolgot, esetleg előteremtse az őszi iskolakezdésre a „kezdőtőkét”, a ruhára és tanszerre valót. Sose felejtem el annak az ismerős serdülő fiúnak hogyan ragyogott a szeme, mikor büszkén beszámolt arról, hogy nyári keresetéből farmert, dzsekit vásárolt magának, és még az édesanyját is meglepte egy ruhadarabbal. Büszke volt arra, hogy hozzájárulhatott a családi költségvetéshez, hogy ő is adhatott valamit... Meggyőződésem, hogy ő és a hozzá hasonló gyermekek értékelni tudják azt, amit az ember a két keze munkája, tudása révén megteremtett.

Mások év közben kuporgatták a pénzecskéjüket, hogy nyárára elmehessenek egy pár napos fesztiválra, nagybulira, ahol együtt lehetnek barátaikkal, az egykorú fiatalokkal, ahol kedvükre kitombolhatják magukat.

Vakációs program bőven van, szabadidő is akadna, főként a fiatalok számára, szüleik ugyanis többnyire reggeltől estig dolgoznak, hogy tartani tudják a szintet, ha már előbbre haladni, egyről a kettőre lépni egyre nehezebb. A nehezebb oldala a dolognak a szükséges anyagiak előteremtése. De kreativitással, jó ötletekkel, baráti összefogással a pénzhiány is áthidalható részben, s a vakációt értelmesen, élmények sokaságát szerezve lehet eltölteni.

A legnagyobb baj diák, tanár számára egyaránt az, hogy amilyen cammogva, lassan jött a vakáció, éppen olyan gyorsan rohan majd tovább...

Sarány István

Körkép

TÁRSADALOM

KEREKASZTAL-BESZÉLGETÉS A CSÍKSZEREDAI SAPIENTIA EGYETEMEN

Fiatalok a vidékért: bőven akad tennivaló

A székelyföldi vidékfejlesztési szakma lehetőségeiről, valamint a fiatal vidékfejlesztési szakemberek szerepéről és kibontakozási esélyeiről osztották meg tapasztalataikat, meglátásaikat kerekasztal-beszélgetésen pénteken Csíkszeredában egyetemi oktatók, gazdasági, kulturális szakemberek.

Domján Levente
domjan.levente@hargitanepe.ro

Fiatalok a vidékért címmel a frissen végzett vidékfejlesztési szakemberek esélyeiről, valamint a székelyföldi vidékfejlesztés szakmai lehetőségeiről szervezett előadásokkal egybekötött műhelybeszélgetést pénteken a csíkszeredai Sapientia egyetemen a Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvány.



Műhelybeszélgetés a Sapientián. Vidékfejlesztés szakmaisággal, szinergia-látásmóddal FOTÓ: DOMJÁN LEVENTE

A térség problémáit is szinergiában kell látni

A magyarországi Nemzeti Tehetség Program támogatását élvező, *Fiatalok a vidékért* nevet viselő program – mint a pénteki rendezvényen kiderült – kettős célt igyekszik megvalósítani: egyrészt olyan folyamatokat elindítani, melyek a térség érdekében mozgósítják és hasznosítják a tehetséges fiatalok szakmai tudását, másrészt olyan szinergikus látásmód kialakulását ösztönözni, mely a mai térségi fejlesztéspolitikai gyakorlatból hiányzik.

Pontosan ez utóbbi szemlélet hiányát emelte ki bevezető gondolataiban Biró A. Zoltán, a rendezvénynek otthont adó csíkszeredai Sapientia – EMTE oktatója is, leszögezve: a vidékfejlesztés olyan új szakmai látásmódot követel, amit módszertanilag ki kell bővíteni, újra kell gondolni. Ezzel összhangban olyan fiatalokra van szükség, akik pragmatikusan, szinergiában, a maguk valóságában látják a térség problémáit, ebből adódóan a székelyföldi vidékfejlesztés bővítéséhez és újratematizálásához is másképp állnak hozzá, mint a középkorosztály. Nem szembehelyezkedésre, hanem alkalmazható, gyakorlati példákra van szükség – hangsúlyozta Biró.

Belső erőforrás, helyi tudás

A műhelykonferencián ugyanakkor Mátéffy Mária, a Csík LEADER helyi akciócsoport munkaszervezeti vezetője a helyi tudás és vidékfejlesztés kapcsolatrendszeréről beszélt. Mátéffy szerint az igazi fejlesztéspolitikai kompetenciákkal rendelkező szakemberek hiánya Székelyföldön belül máig érezhető gond. „A LEADER működése kapcsán is tapasztaltuk, hogy ilyen szakemberekből hiány van. Ugyanakkor nagyon sok változás éri a közösségeket, a tudás is amortizálódik, a társadalmi igények is változnak, ezért folyamatos megújulásra van szükség” – mutat rá előadásában a Csík LEADER vezetője. A szakember úgy véli, noha a vidékfejlesztés komplex szemléletet igényel, az elmúlt esztendők vidékfejlesztését az infrastrukturális beruházások dominálták, miközben az emberi tényező fejlesztése háttérbe szorult. Mátéffy Mária a szakirodalom tükrében háromféle tudást különböztetett meg: a tudományos tudást, helyi endogén tudást és a menedzseri tudást.

„A tudományos tudás a mi térségünkben tulajdonképpen az agrárszakterületen diplomázottak tudását jelenti, ez a tudás pedig 1990 után háttérbe szorult, sőt kegyvesztetté vált maga a szakma is. Ezen a megítélésen azóta sem tudtak változtatni, bár az agrárszaktudás egyre inkább felértékelődik” – hangsúlyozta Mátéffy. Megállapítása szerint a helyi, belső forrásokra alapozó tudás Székelyföldön döntően a családi gazdaságok által megjelenített tudást takarja, míg a menedzseri tudás azt az új tudást jelenti, ami a térségünkben a pályázatokkal, vidékfejlesztési projektek megvalósításával, lebonyolításával jelent meg. „A kezdeményezések csak akkor válhatnak fenntarthatóvá, ha a helyi erőforrásokra alapoznak. Közhelynek tűnik, de a fejlesztési munkánk során, ezt már sokszor megtapasztaltuk. Mit tehetnének a pályakezdő fiatalok ebben a vonatkozásban? Esettanulmányok, interjúk, elemzések révén tárják fel a helyi tudást, és segítsenek a helyi tudás és a menedzseri tudás összekapcsolásában” – hangsúlyozta előadásában a Csík LEADER vezetője.

Összeköthető a kultúra és a vidékfejlesztés

Silló Otília, a Hargita Megyei Kulturális Központ munkatársa a kultúra és a vidékfejlesztés kapcsolatáról beszélt, rámutatva, a két tényező összekapcsolása szintén új szemléletet hordoz magában. Kifejtette, Székelyföldön az 1990-es években a közösségi rendezvények szervezésekor az etnikus önreprezentáció dominált, az elmúlt tíz évben viszont olyan folyamatok indultak el, amelyek a helybeliség megalkotását eredményezték: a csíki településekről példaként a Szent László-napokat, a hagymafesztivált, a káposztaszüretet, a különböző településeken megrendezett lovasnapokat, borvízünnepet vagy éppen a puliszkafesztivált említette. Közös jellemzőjük, innovatív elemként a helyi adottságokra építkezés, a helybeliség vonzó és márkázható erőforrásként való tálalása, céljuk pedig a lokális identitásépítés mellett a rendelkezésre álló kulturális nyersanyagból kibontani azokat a helyi – regionális és lokális – szimbolikus értékeket, melyeket a települések akár turisztikai látványosságként is értékesíthetnek.